

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งเป็นกลไกการใช้อำนาจอธิปไตย (Exercise of Sovereignty) หรือการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้แทนที่มีนโยบายตรงกับความต้องการของตนเอง เพื่อให้ไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนด้วยความชอบธรรมเพื่อลดภาวะตึงเครียด ขจัดความขัดแย้ง หรือการสืบทอดอำนาจและเป็นกลไกที่จะควบคุมให้ผู้แทนที่ดำรงตำแหน่งจากการเลือกตั้งตระหนักอยู่เสมอว่าต้องมีความรับผิดชอบต่อประชาชน เพราะประชาชนเป็นผู้กำหนดอนาคตทางการเมืองของตนด้วยการเลือกหรือไม่เลือกบุคคลที่เคยเลือกตั้งไว้ให้มาทำหน้าที่เป็นผู้แทน ดังนั้น การเลือกตั้งจึงมีผลต่อการพัฒนาทางการเมือง โดยประชาชนจะสำนึกถึงความจำเป็นในการปฏิบัติหน้าที่พลเมืองซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการเลือกผู้แทน เลือกรัฐบาล เลือกรูปแบบ และเลือกวิธีดำเนินการปกครอง รวมทั้งเลือกนโยบายสาธารณะ เลือกระบบเศรษฐกิจ ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้จะเอื้อต่อการสร้างไว้และบูรณาการทางการเมืองที่พึงปรารถนา และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมากขึ้น¹

ประเทศไทยมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 ซึ่งนับจากการเลือกตั้งครั้งนั้นจนกระทั่งก่อนประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540² กระทรวงมหาดไทยมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบการเลือกตั้งมาโดยตลอด และได้จัดให้มีการเลือกตั้ง จำนวน 19 ครั้ง³ โดยได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งครั้งสุดท้าย เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2539

¹ วัชรวิทย์ ไซยสาร. (2544). ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองยุคใหม่: พร้อมการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2551 (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: นิติธรรม. หน้า 11.

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตราไว้ ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2540. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 114 (ตอนที่ 55 ก), หน้า 1.

³ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2553). รายงานการปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977). หน้า 3.

ภายหลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ได้มีแนวคิดเกี่ยวกับการตรวจสอบการเลือกตั้งขึ้น และได้รับการตอบสนองจากสังคมไทย อันเป็นผลมาจากพัฒนาการทางการศึกษาและเศรษฐกิจ รวมทั้ง กระแสต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียง ตลอดจนการใช้อิทธิพลเบี่ยงเบนผลการเลือกตั้ง

ในสมัยรัฐบาลหม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช (พ.ศ. 2454 – 2538) ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี⁴ ได้มีองค์การตรวจสอบการดำเนินการเลือกตั้งเกิดขึ้นครั้งแรก โดยรัฐบาลมีการแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมการเลือกตั้ง ซึ่งมีศาสตราจารย์ กำธร พันธุลาภ เป็นประธาน มีหน้าที่ควบคุมการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2519 เพื่อให้เป็นไปโดยเรียบร้อย สุจริต และเที่ยงธรรม ในขณะที่ศูนย์กลางนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย ได้จัดตั้งคณะกรรมการสังเกตการณ์เลือกตั้ง เพื่อสังเกตการณ์ความเรียบร้อยของการเลือกตั้ง มีอาสาสมัครในครั้งนั้นจำนวน 5,500 คน จากนั้น ได้ปรากฏองค์การตรวจสอบการดำเนินการเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่งในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อ พ.ศ. 2529 โดยมีการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร ซึ่งมีพลเอก สายหยุด เกิดผล เป็นประธานจัดอาสาสมัครเข้ามาสังเกตการณ์การเลือกตั้งในปีนั้น และในการเลือกตั้งต่อมาอีกหลายครั้ง อันเป็นที่มาของการจัดตั้ง องค์การกลางในเวลาต่อมา

ต่อมาในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2535 นายอนันต์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น ได้มีคำสั่งแต่งตั้งองค์การกลาง ซึ่งเป็นองค์กรกึ่งรัฐและเอกชน มีนายเกษม สุวรรณกุล เป็นประธาน ทำหน้าที่สอดส่องดูแลการเลือกตั้ง ซึ่งประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง และได้ดำเนินการในการเลือกตั้งครั้งต่อมา

สถานภาพทางกฎหมายขององค์การจัดการเลือกตั้งและตรวจสอบการเลือกตั้งดังกล่าวข้างต้น ได้มีการนำมาสู่การจัดตั้งองค์กรใหม่ขึ้นมาทำหน้าที่กำกับดูแลการจัดการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์ ยุติธรรม ซึ่งเรียกว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 มาตรา 115⁵ วรรคสอง จากนั้นได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ.

⁴ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีลำดับที่ 13 ของประเทศไทย ดำรงตำแหน่งระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 ถึง 12 มกราคม พ.ศ. 2519

⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พุทธศักราช 2538 ตราไว้ ณ วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2538. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 112 (ตอนที่ 7 ก), หน้า 30.

มาตรา 115 ภายในบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กฎหมายบัญญัติเพื่อกำกับดูแลการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้บริสุทธิ์และยุติธรรม

เข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรหลายฉบับ ในสมัยรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี แต่ภายหลังได้มีการยุบสภาผู้แทนราษฎรเสียก่อนทำให้ร่างพระราชบัญญัติในครั้งนั้น เป็นอันตกไป ต่อมาเมื่อการเลือกตั้งทั่วไปเสร็จสิ้นลงได้มีการเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าวกลับ เข้ามาอีกครั้ง จนในที่สุดได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2540⁶ เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2540 ในสมัยรัฐบาล พลเอก เชาวลิต ыงใจยุทธ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่เนื่องจากได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 เสียก่อน พระราชบัญญัตินี้จึงไม่ได้ถูกนำไปปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 6 รัฐสภา ส่วนที่ 4 ได้บัญญัติให้มี คณะกรรมการการเลือกตั้งขึ้นมาอีกครั้ง ซึ่งเป็นการอนุวัตให้เป็นไปตามแนวทางปฏิรูปการเมือง จากการศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาประชาธิปไตย (นายแพทย์ประเวศ วะสี เป็นประธาน) และคณะกรรมการพัฒนาการเมือง (นายชุมพล ศิลปอาชา) ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรได้จัดทำ ร่างรัฐธรรมนูญตามกรอบแนวคิดและหลักการที่ประมวลมาจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้ง ในช่วงก่อน พ.ศ. 2540 โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดแรก⁷ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540

ต่อมาได้มีการประกาศใช้บังคับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ การเลือกตั้ง พ.ศ. 2541⁸ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2541 จึงได้มีการจัดตั้ง สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งให้เป็นหน่วยธุรการของคณะกรรมการการเลือกตั้ง⁹

⁶ พระราชบัญญัติคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2540 ให้ไว้ ณ วันที่ 28 สิงหาคม 2540. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 114 (ตอนที่ 48 ก), หน้า 9.

⁷ วาระการดำรงตำแหน่ง 27 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 – 26 พฤษภาคม พ.ศ. 2544

1. นายธีรศักดิ์ วรรณสุต	ประธานกรรมการการเลือกตั้ง
2. นายโคทม อาริยา	กรรมการการเลือกตั้ง
3. นายยุวรัตน์ กมลเวชช	กรรมการการเลือกตั้ง
4. นายจิระ บุญพจนสุนทร	กรรมการการเลือกตั้ง (แทนนายวิสุทธิ โปธิแทน ที่ลาออก เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2543)
5. นายสวัสดิ์ โชติพานิช	กรรมการการเลือกตั้ง

⁸ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 ให้ไว้ ณ วันที่ 6 มิถุนายน 2541. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 115 (ตอนที่ 35 ก), หน้า 25.

⁹ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2553). *รายงานการปฏิบัติงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977). หน้า 4.

ในกระบวนการจัดการเลือกตั้ง ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อคัดสรรบุคคลเข้าสู่ตำแหน่งทางการเมืองทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติและระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย รวมทั้ง จัดให้มีการออกเสียงประชามติ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตามมาตรา 327 (9)¹⁰ ที่ได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องดำเนินการควบคุมจัดให้มีการเลือกตั้งองค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ประกาศใช้บังคับ เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 มาตรา 43¹¹ กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเข้าควบคุมและจัดการเลือกตั้งองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นภายใน 5 ปี

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545¹² จึงได้ผ่านรัฐสภาและประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2545 โดยใช้บังคับกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ตั้งแต่ วันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2546 เป็นต้นไป¹³

¹⁰ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ตราไว้ ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2540. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 114 (ตอนที่ 55 ก), หน้า 94.

มาตรา 327 นอกจากที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑.ล.๑

๑.ล.๑

(9) กำหนดเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะเริ่มควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งต้องไม่เกินสิบปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

¹¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. 2541 ให้ไว้ ณ วันที่ 6 มิถุนายน 2541. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 115 (ตอนที่ 35 ก), หน้า 37.

มาตรา 43 เพื่อให้เป็นไปตาม มาตรา 327 (9) ของรัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเสนอร่างกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ทั้งนี้ กฎหมายดังกล่าวจะต้องกำหนดระยะเวลาการยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นทุกฉบับที่ใช้บังคับอยู่ในขณะที่กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ตราขึ้นใหม่ประกาศใช้บังคับ ซึ่งจะกำหนดระยะเวลาให้แตกต่างกันตามสภาพความพร้อมที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแต่ละแห่งก็ได้ แต่ต้องมีให้เกินห้าปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ

¹² พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ให้ไว้ ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2545. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 (ตอนที่ 107 ก), หน้า 1.

¹³ เชาวลิต นาสา. (2548). *การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ และทัศนคติที่มีต่อพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกสภาเทศบาลและผู้บริหารท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. หน้า 2.

ก่อนที่จะมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การดำเนินการการเลือกตั้งนั้นเป็นหน้าที่ของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย แต่เนื่องจากหน่วยงานดังกล่าวเป็นหน่วยงานของรัฐฝ่ายบริหารซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของรัฐมนตรีเจ้ากระทรวง และเป็นข้าราชการการเมืองที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชน การให้กรมการปกครองเป็นผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งจึงถูกกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐวางตัวไม่เป็นกลาง ไม่สามารถจัดการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์และยุติธรรมได้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงได้บัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้เป็นไปโดยบริสุทธิ์และเที่ยงธรรมและมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย รวมทั้งมีอำนาจในการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หรือออกเสียงประชามติใหม่ในหน่วยเลือกตั้งหน่วยใด หน่วยหนึ่งหรือทุกหน่วยเลือกตั้ง เมื่อมีหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าการออกเสียงประชามติในหน่วยเลือกตั้งนั้นๆ มิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม¹⁴

ต่อมาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550¹⁵ ในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น การสรรหาสมาชิกวุฒิสภา รวมทั้ง หลักการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง (การให้ใบแดง) หรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ (การให้ใบเหลือง) ก่อนประกาศผลเลือกตั้ง ส่วนใหญ่มีหลักการคงเดิมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ยกเว้นการสั่งให้เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งหรือสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่หลังประกาศผลเลือกตั้งที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้เป็นอำนาจของศาลยุติธรรม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการถ่วงดุลอำนาจการวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง¹⁶

ปัญหาการใช้บังคับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยกรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น มีประเด็นปัญหา ดังนี้

¹⁴ ศิเรกฤทธิ์ เจนครองธรรม. (2552). *รายงานวิชาการส่วนบุคคล เรื่องบทเรียนคดีปกครองกับการจัดการเลือกตั้ง*. หน้า 1.

¹⁵ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 คราวใหม่ วันที่ 24 สิงหาคม 2550. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 (ตอนที่ 47 ก), หน้า 1.

¹⁶ สุรณี พลทวี. (2553). *12 ปี กกต.ข้ามพันวิกฤติเพื่อการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรม*. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์ (1977). หน้า 6.

ก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา 49¹⁷ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 วางหลักว่า ผู้สมัครใดไม่มีชื่อในประกาศผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยโดยเร็ว และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Administrative Organization) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น เพื่อประโยชน์และความสะดวกรวดเร็วในการรับคำร้องและวินิจฉัย คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแทนได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งมีความแตกต่างในมาตรา 39¹⁸ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 วางหลักว่า ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศรายชื่อผู้

¹⁷ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ให้ไว้ ณ วันที่ 11 ตุลาคม 2545. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 119 (ตอนที่ 107 ก), หน้า 19.

มาตรา 49 ผู้สมัครใดไม่มีชื่อในประกาศตามมาตรา 47 ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยโดยเร็ว และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น

เพื่อประโยชน์และความสะดวกรวดเร็วในการรับคำร้องและวินิจฉัยกรณีตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแทนได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ¹⁸ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ให้ไว้ ณ วันที่ 6 ตุลาคม 2550. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 (ตอนที่ 64 ก), หน้า 84-85.

มาตรา 39 ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งตามมาตรา 37 ให้ผู้สมัครผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่ที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการ เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ในกรณีนี้ ให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ประกาศชื่อผู้นั้นตามมาตรา 37 แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล

ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยตามวรรคหนึ่ง ให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกามีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าสามวัน ในกรณีนี้อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัย หรืออาจให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้สืบพยานหลักฐานหรือดำเนินการแทนศาลฎีกาก็ได้

มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่ที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ประกาศชื่อผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล ในการพิจารณาและมีคำวินิจฉัยให้ประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา มีอำนาจออกข้อกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยเร็วและเที่ยงธรรมและให้แล้วเสร็จก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามวัน ในการนี้อาจกำหนดให้ศาลชั้นต้นในเขตเลือกตั้งนั้นเป็นผู้รับคำร้องแทนเพื่อจัดส่งให้ศาลฎีกาวินิจฉัยหรืออาจให้ศาลชั้นต้นเป็นผู้สืบพยานหลักฐานหรือดำเนินการแทนศาลฎีกาก็ได้

การวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง (Eligible candidate) เป็นการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ 52/2546¹⁹ สรุปความได้ว่า การวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตามที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจไว้ เป็นการใช้อำนาจดังเช่นตุลาการ ถือเป็นยุติ ทำให้องค์กรตุลาการไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบทบทวนการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง แต่หากการกระทำนั้นไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญก็เป็นองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาตามคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ ที่ 9/2549²⁰ อย่างไรก็ตาม คำวินิจฉัยดังกล่าวไม่มีข้อความใดๆ ระบุอย่างชัดเจนว่าการใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ แต่อาจมีปัญหาคความชอบด้วย

¹⁹ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 52/2546 สรุปผลพิจารณา เมื่อวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2546 “...การใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาด ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 145 วรรคหนึ่ง (3) เป็นการใช้อำนาจดังเช่นตุลาการที่รัฐธรรมนูญให้อำนาจหน้าที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง สืบสวนสอบสวน เพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาด ได้นั้น เพราะเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่จัดให้มีการเลือกตั้ง ชี้ขาดเองได้ เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว สุจริต และเที่ยงธรรม...”

²⁰ คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 9/2549 สรุปได้ว่า การเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2549 ตลอดจนการดำเนินการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งดังกล่าว และดำเนินการของคณะกรรมการเลือกตั้งเกี่ยวกับมติในการจัดหาผู้เลือกตั้ง เป็นการเลือกตั้งที่ไม่เที่ยงธรรม และไม่ป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 2 มาตรา 3 มาตรา 104 มาตรา 144 มาตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจัดการเลือกตั้ง

กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวข้อง สามารถตรวจสอบได้โดยองค์กรตุลาการ จึงเห็นว่าการใช้อำนาจดังกล่าวของคณะกรรมการการเลือกตั้งยังมีสภาพเป็นที่สุคนำไปฟ้องร้องให้ศาลตรวจสอบอีกไม่ได้²¹ ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการแบ่งแยกอำนาจ คือการใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และตุลาการ องค์กรที่ใช้อำนาจใดอำนาจหนึ่งย่อมถูกตรวจสอบอีกองค์กรที่ใช้อำนาจอีกอย่างหนึ่งได้ หากองค์กรใดมีอำนาจเบ็ดเสร็จเด็ดขาดย่อมกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพประชาชน การใช้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจมหาชน และกระทบสิทธิต่างๆ ของบุคคล และยังก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน การวินิจฉัยเรื่องคุณสมบัติผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้ง ของการเลือกตั้งระดับชาติ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาให้ยื่นต่อศาลฎีกา แต่การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นให้ยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงควรเพิ่มเติมมาตรา 49/1 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 เมื่อคณะกรรมการได้วินิจฉัยกรณีผู้สมัครสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นผู้ใดไม่มีรายชื่อในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้งแล้ว สามารถยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์เพื่อวินิจฉัยอีกได้ เพื่อเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งและเกิดความเท่าเทียมกันในการใช้บังคับกฎหมายที่ให้องค์กรตุลาการสามารถตรวจสอบทบทวนคำวินิจฉัยเรื่องคุณสมบัติผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้อีก

1.2 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

1. ศึกษาความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งกรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

²¹ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2549). *แนวทางการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ เรื่อง คณะกรรมการการเลือกตั้ง เล่ม 1 ปัญหาไม่บริสุทธิ์ยุติธรรมในกระบวนการเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. หน้า 13.

3. ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

4. ค้นหาแนวทางในการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 219 วรรคสาม²² บัญญัติให้ศาลอุทธรณ์ มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นและมาตรา 284 วรรคเจ็ด²³ บัญญัติ เรื่องคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวมีบัญญัติไว้ คือ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภา

²² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตราไว้ ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2550. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 (ตอนที่ 47 ก), หน้า 80-81.

มาตรา 219 ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญนี้หรือตามกฎหมายอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา และให้ศาลอุทธรณ์มีอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งนี้ วิธีพิจารณาและวินิจฉัยคดีให้เป็นไปตามระเบียบที่ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกากำหนด โดยต้องใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ

²³ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตราไว้ ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2550. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 (ตอนที่ 47 ก), หน้า 114.

มาตรา 284 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แต่มีประเด็นปัญหา อำนาจวินิจฉัยก่อนประกาศผลเลือกตั้ง กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ดังนี้

ก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 วางหลักว่า ผู้สมัครใดไม่มีชื่อในประกาศผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยโดยเร็ว และให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองท้องถิ่น (Local Administrative Organization) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น ซึ่งมีความแตกต่างในมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 วางหลักว่า ในกรณีที่ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งของผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ให้ผู้สมัครผู้นั้น มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินการสอบสวนพิจารณา เมื่อศาลฎีกามีคำวินิจฉัยเช่นใดแล้ว ให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง ในการนี้ ให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งปฏิบัติตามคำสั่งศาลโดยเร็ว ถ้าศาลมีคำสั่งให้รับสมัคร ให้ประกาศชื่อผู้นั้นเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือก แต่ทั้งนี้ไม่กระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติก่อนทราบคำสั่งศาล

ตามปัญหา อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ควรให้องค์กรตุลาการคือศาลอุทธรณ์ ซึ่งเป็นศาลยุติธรรมตรวจสอบการวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งอีกชั้นหนึ่ง เพื่อเป็นการถ่วงดุลการทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามหลักการแบ่งแยกอำนาจ และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน โดยศาล เพื่อเป็นการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งและเกิดความเท่าเทียมกันในการใช้บังคับกฎหมายที่ให้องค์กรตุลาการสามารถตรวจสอบทบทวนคำวินิจฉัยเรื่องคุณสมบัติผู้มีสิทธิรับสมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นของคณะกรรมการการเลือกตั้งได้อีก

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และกฎหมายลำดับรอง กรณีก่อนประกาศ

ผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ศึกษาแนวคิดต่างๆ ข้อดี ข้อเสีย และเปรียบเทียบกับต่างประเทศ

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์นี้เป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาปัญหาอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ศึกษาเปรียบเทียบกับต่างประเทศ ศึกษาจากหนังสือวิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ งานวิจัย บทความ วารสารต่างๆ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
2. ทราบแนวคิด ทฤษฎีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
3. ทราบปัญหาข้อกฎหมายปัญหาอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
4. สามารถหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขกฎหมายปัญหาอำนาจวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีก่อนประกาศผลเลือกตั้ง อำนาจวินิจฉัยผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น